

SABATINES INTEMPESTIVES

Gregorio Morán

La insolència del Padrí

Algún dia algú convertirà en un gran guió cinematogràfic la compareixença de l'exhonorable Jordi Pujol al Parlament. Primer un llarg *travelling* al cotxe oficial que el porta; cara sorruda i un menyspreu que li surt pels porus. Què s'han cregut aquests païos! I aquí la superposició d'imatges del seu poder omnímode, de les seves intervencions parlamentàries sense rèplica possible, de la seva humiliació permanent als periodistes sobre quan toca i quan no toca, i sobretot l'escena espectacular del balcó de la Generalitat, aquella tarda de maig del 1985, quan exonerat d'una de les estafes més escandaloses de la història bancària de Catalunya, va dir amb veu solemne, un pèl esqueixada per l'emoció: "D'ara endavant serem nosaltres els que parlem de moral i d'ètica". I les masses absorbides davant el líder, com si es tractés d'un documental de Leni Riefenstahl.

Des d'aquí la seqüència empalma amb l'entrada al Parlament on submisament, com correspon a un Padrí que es trobarà amb un subaltern, la presidenta Núria de Gispert rep l'expresident al llindar i el condueix a les sales altes. L'ha convidat a dinar. No crec que hi hagi precedents en la història parlamentària d'Europa que un polític delinqüent hagi tingut el privilegi de compartir taula i estovalles amb qui dirigirà el debat. (A partir d'ara, cada vegada que em citi un jutge li demanaré respectuosament a sa senyoria que tingui el detall de convidar-me a esmorzar; al cap i a la fi jo sempre he pagat més impostos que l'exhonorable, i la justícia s'aguanta d'això). Déu n'hi do com n'és, de gentil, la classe política catalana i d'encantadors els seus comentaristes!

El film continua. La intervenció emotiva de per què un bon home es veu obligat a estafar pel bé dels seus hereus, i al seu torn ensenya al seu fill com en temps foscos és millor robar que ser robat; un ensenyament que marcarà el destí d'aquest home providencial. Una petita herència, llavors suculenta, testimoni més fals que un duro sevillà. Després la pantalla va desgranant les declaracions intimidades, reflectint el respecte que els mereix el Padrí, que amb prou feines els mira. Gairebé tots l'hi deuen tot, perquè, com molt bé va expressar la seva senyora, model de dona i esposa, segons les masses, una Evita Perón amb floristeria: la Generalitat era casa seva. I la veu una mica trencada dels líders de l'oposició –vaig trobar a faltar la sabatilla del líder de la CUP que va exhibir davant Rato, que en aquest cas jo hauria suggerit una Xiruca de les d'abans, però li va dir una cosa commovedora: li negava un seient en l'imminent viatge a Ítaca-. Estupefacte es devia quedar l'exhonorable.

I llavors va arribar el gran moment d'aquest actor de províncies, que no pronuncia bé però que, com que la gent el té molt vist i molt sentit, pot reconstruir les frases sense gaire esforç. Li va sortir brodada la insolència al Padrí. "Jo no sóc un corrupte". Fins i tot va sortir Felipe González d'avalador, amb el pedigrí que el garanteix! La casta es protegeix i els padrins més; encara que la zona de la teva influència no sigui la mateixa, comparteixes passats i trampes i fins i tot coses més grosses

que l'autocensura evita que s'escriguin. N'hi hauria prou amb aquell moment de l'entrevista de Mònica Terribas a Artur Mas: "Està vostè net, president?". No calia un detector de mentides davant la inseguretad de la resposta.

Però continuem amb el film. El Padrí de Catalunya, antic president, expressa una idea genial, un retrat de la seva personalitat: "Jo m'he despullat". A inventar-se una història per a ximplers creients sobre una presumpta herència abans que li caigués la Hisenda, i la Policia, i els Tribunals; al tapall de les seves vergonyes l'anomena "despullar-se". És tota una concep-

MESEGUER

ció del món. Va ser aleshores quan vaig pensar per primera vegada que no estàvem davant el redemptor d'unes classes socials complaents amb la Dictadura que ell havia redimit gràcies a un pamflet que va redactar però que no va tirar al Palau, i pel qual passaria presó, en la qual va tenir la fortuna de poder sol·licitar que fos a Saragossa, a prop de casa, modest privilegi que milers d'antifranquistes no van somiar. En el text es denunciava el Caudillo de corruptor de la societat catalana, la llui-

Gairebé tots l'hi deuen tot, perquè, com molt bé va expressar la seva senyora, la Generalitat era casa seva

ta per la llibertat encara no estava del tot present i menys al Palau. Dic, que quan vaig sentir la insolència de l'exhonorable President, vaig pensar per primer cop en la possibilitat que més que un redemptor es tractés d'un impostor. Aquí acaba el film i comença la història.

Quan va donar per acabada la sessió, que ell mateix va programar en dia i hora, es va evidenciar que no tenia ganes de continuar representant aquella pantomima. Un Padrí no se sotmet als seus empleats polítics. Són subalterns i d'això es va encarregar aquest home d'aspecte definitori que és Jordi Turull, un sagristà untuós i servil com un personatge de Goldoni, que

va ajudar a la missa del Padrí, desdenyós amb aquella feligresia. Ni tan sols va esgotar el torn que li quedava. No valia la pena ni gastar saliva.

I si Jordi Pujol Soley sempre hagués estat un impostor? L'home que va sortir de la presó per crear un Banc, no un Partit; cosa insòlita en la història de la humanitat. Un banc que va fer fallida i fraudulentament, i que gràcies al suport d'una part de la societat catalana, va aconseguir embolicar-se amb el patriotisme i la bandera per evitar la humiliació d'assumir una estafa de la qual ell va sortir beneficiat no només políticament sinó econòmicament.

On van anar a parar totes aquelles beneiteries sobre Mounier i Charles Péguy, als que probablement ni va llegir ni li van interessar mai un carrall. A mi va arribar a dir-me que l'últim que havia llegit en la seva vida era Mounier. Ho dubto. Va liquidar tot el que podia tenir d'integradora l'Enciclopèdia Catalana, va portar Edicions 62 al col·lapse, va crear un diari, *El Observador*, que mereixeria un estudi sobre la instrumentalització política a costa de l'erari. Va aconseguir el control dels mitjans de comunicació a Catalunya, absolutament.

Tot el que va tocar en la cultura va ser per domesticar-la i després menjar-se-la. A quin periodista, escriptor, personatge de la cultura no va convidar a xerrar amb el cimbell d'haver escrit un article brillant, un llibre agut o una reflexió interessant? La vanitat professional quedava satisfeta perquè un trobava el seu llibre o el seu article damunt la taula de l'exhonorable, convenientment subratllat, i a partir d'això es desenvolupava la més surrealista de les converses: un monòleg del Padrí. No era només un manipulador sinó un comprador de consciències. Quin polític del PSUC o del que fos, i que acceptés sotmetre's, no aconseguia un bon càrrec com a historiador o editor o comentarista? Vassallatge i discreció. L'únic important era la Família, com els Padrins. Què pot fer un home sense família? I de debò que ell va alimentar de manera suculenta la seva. No va ser un polític corrupte, va ser el cap dels polítics corruptes.

L'octubre del 1999, a punt de l'última victòria gairebé pírrica del president Pujol que tancaria els 23 anys de poder absolut, l'home que havia aconseguit reintroduir la por en la societat catalana i en els seus mitjans de comunicació, vaig escriure un article que les circumstàncies no van consentir-ne la publicació. Contenia uns paràgrafs que ara, amb el dret que m'atorga el temps i la raó, convindria repetir: "La falsedat pujoliana és una de les troballes de la història contemporània d'aquest país. Ha aconseguit fer de la falsedat una moral. Entre el personatge real i el que la gent es vol creure hi ha tal diferència que el resultat és un producte genuí: ell és ell i la seva falsedat".

"I aquesta falsedat pujoliana, que és el privilegi més ben guardat de l'Olimp, ha fonamentat el denominat *oasi català*. En gairebé vint anys s'ha creat un sindicat d'interessos del tal envergadura, que al final s'imposa com a moral social la pròpia falsedat pujoliana: no som com som sinó com creiem que som". L'article, ai!, es titulava "Les trampes del redemptor".●

DEBAT. Immigració

Ricard Zapata-Barrero

Semàfor intercultural

Barcelona està seguint l'enfocament intercultural des de fa més de 16 anys (1997). Fins i tot abans que s'incorporés com a acció prioritària pel Consell d'Europa el 2008. Tot va començar amb la seva prematura relació amb xarxes europees (Eurocities des del 1986) que van permetre saber "el que s'estava fent fora". La seva opció és resultat de la insatisfacció dels enfocaments europeus a finals dels noranta: l'assimilacionisme i el multiculturalisme, i la seva convicció que tal enfocament assegura incorporar la diversitat en la política pública normalitzada. Aquesta convicció ha estat una de les aportacions de Barcelona al debat europeu.

Les polítiques multiculturals mai no han estat en la ment dels responsables de Barcelona. Les polítiques específiques sempre han estat vinculades a les circumstàncies derivades de les condicions particulars de l'immigrant en acomodació. Els temes culturals no s'han tractat mai com a necessitats en si mateixes, com si fossin consubstancials a l'origen nacional, sinó vinculat al procés d'incorporació de l'immigrant al corrent principal de

El més important és saber portar el rumb de la normalització allà on calgui més

la societat. Això és clau per captar la filosofia intercultural de Barcelona i ajuda a entendre el seu permanent suport social i polític.

Podem distingir tres tipus d'activitats normalitzadores: A) a través del discurs: la interculturalitat s'incorpora en la seva narrativa pública general; B) en la governança: les xarxes ciutadanes de participació incorporen la immigració, així com les estructures de representació pública de la ciutat; C) en les polítiques: la interculturalitat s'incorpora com a principi motor en totes polítiques públiques de l'Ajuntament.

Si l'enfocament normalitzador és la "norma" a Barcelona, llavors com a projecte de ciutat està molt desenvolupat en el discurs i en les polítiques socials, però menys en la governança (pràctiques participatives dels immigrants en associacions de veïns i altres consells de la ciutat), i segurament tenim un semàfor vermell en la representació, a causa de les restriccions estatals perquè els immigrants puguin tenir responsabilitats públiques (govern de la ciutat, escoles, policia local), tot i que no explica l'absència d'immigrants en les llistes electorals dels principals partits que opten per governar la ciutat. Igualment hi ha hagut accions per millorar la informació de la interculturalitat en altres departaments polítics (com Cultura i Educació), que també rep un semàfor groc.

El més important és que els responsables tinguin clar com està el semàfor intercultural, i sàpiguen portar el rumb de normalització allà on calgui més per anar consolidant aquesta dimensió de la "marca Barcelona".●

R. ZAPATA-BARRERO, director del Gritim-UPF a la Universitat Pompeu Fabra